

Εγχειρίδια και Ύλη Μαθημάτων καθηγητή κ. Παναγιώτη  
Σκαλτσή  
(Εξετάσεις Σεπτεμβρίου 2020)

Υποχρεωτικά

**Α' Εξάμηνο: Εισαγωγή στη σπουδή και τη μεθοδολογία της  
Θεολογίας [106] (κας Δ. Κούκουρα):**

- Από το βιβλίο Δήμητρας Κούκουρα, «Η σπουδή στη Θεολογία», Εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2016, όλο το Α' Μέρος σελ 13-168 και από το Β' μέρος "Τό μνηυμα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου" (τις κύριες θέσεις) σελ. 171-178.

**Ε' Εξάμηνο: Λειτουργική [503]:**

- Θέματα Χριστιανικής Λατρείας, ολόκληρο, επιμέλεια Παναγιώτη Σκαλτσή.

Οι φοιτητές θα το προμηθευθούν από το φωτοτυπικό εργαστήριο «Γραφίς», Κων/νου Μελενίκου 5.

- Τα φυλλάδια που δίδονταν στο μάθημα. Υπάρχουν και στην ιστοσελίδα του καθηγητή κ. Π. Ι. Σκαλτσή (θέση Αρχείο, αριθμός κειμένων 2,3 και 5).
- Το κείμενο για τη θεία Λειτουργία του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Θεσσαλονίκη 1995. Υπάρχει στην ιστοσελίδα του καθηγητή κ. Π.Ι. Σκαλτσή (θέση Αρχείο της ιστοσελίδας του καθηγητή, αριθμός κειμένου 4).
- «Ιερούργοι και Φιλοθεάμονες». Κεφάλαια Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας, Θεσσαλονίκη 2014, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Παναγίας Δεξιάς 7, μόνο τις σελ. : 115-153, 401-430, 491-504, 639-663, 735-784.

- Λειτουργική Ορολογία, επιμ. Π. Δημητρίου Μπίκα (θέση Αρχείο της ιστοσελίδας του καθηγητή, αριθμός 10).

#### **Στ' Εξάμηνο: Ομιλητική [607] (κας Δ. Κούκουρα):**

- Από το καινούργιο βιβλίο της κας Δήμητρας Κούκουρα: «Το κήρυγμα της Εκκλησίας και η διαμόρφωσή του. Ομιλία. Λόγος», Εκδ. Μπαρμπουνάκη Θεσσαλονίκη 2019, σελ. 13-334.
- Τα Ομιλητικά κείμενα που παρεμβάλλονται θα χρειαστεί οι φοιτητές να τα αναγνώσουν, ώστε να μπορούν να κατανοούν τα υφολογικά στοιχεία που επισημαίνονται. (Β'Κλήμεντος Ρώμης Β' προς Κορινθίους, Μελίτωνος Σάρδεων Περί Πάσχα, Ιωαννου του Χρυσοστομου Εις το Πάσχα).

#### **Επιλεγόμενα Χειμερινού Εξαμήνου**

##### **α) Εισαγωγή στις Λειτουργικές Τέχνες:**

- Από το βιβλίο του π. Κωνσταντίνου Κουκόπουλου, «Το χρώμα των ιερών αμφίων στη λειτουργική μας παράδοση», εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Παναγίας Δεξιάς 7, σελ. 29-107, 183-211, 230-246.
- Εισαγωγή στη θεία Λατρεία (θεωρία και κείμενα), επιμέλεια Παναγιώτη Σκαλτσή, σελ. 4-44, 80-93, 130-143, (μόνο η μετάφραση), 153-157, (μόνο η μετάφραση), 160-168.

Οι φοιτητές το προμηθεύονται από το φωτοτυπικό εργαστήριο «Γραφίς», Κων/νου Μελενίκου 5.

- Ιστορία των αμφίων και πέπλων της Ορθοδόξου Εκκλησίας, και το Επίμετρο για τα αρχιερατικά εμβλήματα και την εξωτερική αμφίεση του ιερού κλήρου. Πρόκειται για υλικό της κ. Ελένης Βλαχοπούλου που υπάρχει στην ιστοσελίδα του Καθηγητή κ. Παναγιώτη Σκαλτσή (θέση Αρχείο, αριθμός κειμένου 6).
- Εκκλησιαστικά Αργυρά (Γ. Οικονομάκη-Παπαδοπούλου). Υπάρχει στην ιστοσελίδα του Καθηγητή κ. Παναγιώτη Σκαλτσή (θέση Αρχείο, αριθμός κειμένου 7).
- Παράδοση και εξέλιξη των Ιερών Αμφίων (Ιωάννου Φουντούλη). Υπάρχει στην ιστοσελίδα του Καθηγητή κ. Παναγιώτη Σκαλτσή (θέση Αρχείο, αριθμός κειμένου 8).

#### **β) Θεία Λατρεία και Οικολογία [2042]:**

- Από το βιβλίο του κ. Π. Ι. Σκαλτσή, «*Εις καιρούς και ενιαντούς*». Η Ίνδικτος ως απαρχή ενιαύσιος και εορτή της οικολογίας, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Παναγίας Δεξιάς 7, σελ. 13-65 και 69-70, 88-96, 116-122, 124-128, 179-184.
- Η αρχή της Ίνδικτου στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Υπάρχει στην ιστοσελίδα του Καθηγητή κ. Παναγιώτη Σκαλτσή (θέση Αρχείο της ιστοσελίδας του καθηγητή, αριθμός κειμένου 9).

#### **γ) Οι Καππαδόκες Πατέρες, ο Ιερός Χρυσόστομος και η ρητορική τέχνη [2222] (κας Δ. Κούκουρα):**

- Από το βιβλίο της κας Δήμητρας Α. Κούκουρα, «*Η Ρητορική και*

η Εκκλησιαστική Ρητορική», εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2011. Β' Μέρος II «Η δημιουργική συνάντηση των διδασκάλων του Ευαγγελίου με τα παραγγέλματα της διδακτής ρητορικής τέχνης κατά τον 4ο αιώνα», σελ. 199-273.

### Επιλεγόμενα Εαρινού Εξαμήνου

#### **α) Ύμνος, μέλος και εικόνα στη λειτουργική μας παράδοση**

**[2188]:**

- Θέματα Υμνολογίας, επιμέλεια Παναγιώτη Σκαλτσή, σελ. 2-14, 21-24, 38-47, 66-70, 75-81, 90-153, 242-291- 305-313. Οι φοιτητές θα το προμηθευτούν από το φωτοτυπικό εργαστήριο «Γραφίς», Κων/νου Μελενίκου 5.
- Το βιβλίο του π. Παταπίου Κουσοκαλυβίτου, μοναχού, *Αγιορετικά Υμνολογικά Θέματα*. Δίδεται από τις εκδόσεις Δέσποινα Κυριακίδη, Παναγίας Δεξιάς 7 (Οι φοιτητές δεν θα διαβάσουν κάτι από εδώ).
- Υλικό που προτείνει κ. Αντωνης Κωνσταντινίδης.

#### **β) Αδιάλειπτη Λατρεία και Ψαλτήριο [2089]. (Θα το εξετάσει ο διδάσκων π. Γεώργιος Χειλάς):**

- Το βιβλίο του Παναγιώτη Σκαλτσή: «Ως είναι την ευχήν άπανστον». Η ακολουθία των δώδεκα ψαλμών, σελ. 11-37, 39-51, 69-70, 119-122, 228-236.
- Σημειώσεις που δίδει ο διδάσκων Δρ. Θεολογίας π. Γεώργιος Χειλάς.

#### **γ) Ευαγγελισμός και επανευαγγελισμός. Το μήνυμα του**

**Ευαγγελίου και οι αποδέκτες του στο σύγχρονο κόσμο [2037] (κας Δ. Κούκουρα).**

- Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας , «Έως εσχάτου της γης», εκδ. Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, 2013, τις σελίδες 86-150, 3<sup>ο</sup> Κεφάλαιο Ιεραποστολικό έργο των Βυζαντινών.
- Βλ. Τα τρία συνημμένα κείμενα:  
<https://mycloud.auth.gr/index.php/s/Gq5mBUFFKpp7QiR>

Χρησιμοποιήστε τον κωδικό 123

**Υμνογραφία της Μεγάλης Εβδομάδος [2151] (κας Δ. Κούκουρα).**

- π. Αλκ. Καλύβα, «Η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα στην Ελληνορθόδοξη Εκκλησία», εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη.
- Δήμητρας Α. Κούκουρα, «Η ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική», εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2011.

**ΓΕΝΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Οι εξετάσεις θα γίνουν εξ αποστάσεως τις μέρες και ώρες που αναγράφονται στο πρόγραμμα, διά μέσου της ηλεκτρονικής πλατφόρμας zoom. Περισσότερες λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν το συντομότερο. Παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές να παρακολουθούν τις σχετικές ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα του Τμήματος.